

Else-Merete Ross: På det radikale venstres vegne kan jeg give tilslutning til det foreliggende lovforslag. Med stor interesse har jeg læst den betænkning om garantiordning for danske virksomheders direkte investeringer i udviklingslandene, som danner grundlag for det foreliggende lovforslag. Hele argumentationen for det ønskelige i en garantiordning er jeg indforstået med, og den skal jeg derfor ikke komme nærmere ind på.

Da betænkningen behandler mange forhold mere detaljeret, end det naturligvis kan ske i et lovforslag og i bemærkningerne dertil, håber jeg, at vi får lovforslaget i udvalg, så der i udvalgsbetænkningen eventuelt, hvis det skønnes nødvendigt, kan indføjes noget om enkeltheder, som måske burde tydeliggøres.

Jeg går ud fra, at vi ikke følger det amerikanske system med valgfrihed over for risici, der skal garanteres mod, men tager garantien under ét for de i stk. 2 i den foreslåede § 8 nævnte politiske forhold.

Så vidt jeg kan se, oplyses der ikke noget om risikopræmiens størrelse og heller ikke noget om, hvor høj erstatning der tænkes givet. Erstatningens størrelse er forskellig i de seks lande, hvis garantiordninger er omtalt i betænkningen. Rent umiddelbart skulle man mene, at det var betryggende for hele garantiordningen, at der sluttes beskyttelsesaftaler med værtslandet, som det foreslås i hvert fald for større investeringer for Danmarks vedkommende. Men hvorfor har Norge så valgt, at der ikke kræves, at der afsluttes aftale om beskyttelsesforanstaltninger?

Jeg ville f. eks. også gerne vide, om det blot er en temperamentsforskel i udtryksformen, eller om der ligger noget væsensforskelligt deri, at der i de danske bemærkninger står, at en forudsætning for garantigivning er, at investeringsprojektet tjener til fremme af modtagerlandets økonomiske udvikling, medens der i betænkningen angående Norge står, at forudsætningen er, at investering bidrager til eller giver grundlag for en betydningsfuld økonomisk vækst i modtagerlandet.

Desværre har jeg ikke haft lejlighed til at se den omtalte bekendtgørelse fra handelsministeriet, hvorefter direkte investering er karakteriseret ved, at investor i

væsentlig grad får indflydelse på den virksomhed, hvori investeringen foretages. Betyder udtrykket „i væsentlig grad“ f. eks. mere end 50 pct., eller er det f. eks. for de såkaldte „joint ventures“ muligt, at man kan gå ind som lige partner? Vil det blive betragtet som tilstrækkeligt?

I sin fremsættelsestale siger ministeren, at private investeringer i et vist omfang må forventes at ville komme til at virke som teknisk bistand, selv om de ikke i første række tager sigte derpå. Derefter udtrykker ministeren visse forhåbninger, bl. a. at de virksomheder, der nu vil komme ind under garantiordningen, vil give anledning til en forøgelse af antallet af stillinger og lærepladser for den lokale befolkning. Når garantiordningen nu bliver en del af loven om Danmarks tekniske samarbejde med udviklingslandene, ville det så være helt umuligt at lade garantiordningen være betinget af, at et vist antal lærepladser, afhængig af virksomhedens art og størrelse, skulle stå åbne for den lokale befolkning? Ministeren siger selv, at det ville være ønskeligt, om disse virksomheder ville gøre en bevidst indsats for at højne den faglige og tekniske standard i værtslandet. Ville det så være urimeligt i hvert fald at overveje, om det var muligt at finde frem til en kombination af garantiordning og lærepladser, som der måske, hvis det ville være belastende for virksomheden i begyndelsen, på en eller anden måde kunne findes udveje for at støtte gennem et lærlingebidrag el. lign.?

Ministeren følger betænkningen med hensyn til beløbsrammen på 200 mill. kr. af hensyn til de valutariske betænkeligheder, der kan være ved at fremme kapitaludførsel fra Danmark.

Men ministeren følger, så vidt jeg kan se, ikke betænkningens forslag om at nægte at garantere investeringer i særlig risikofyldte områder; men det er måske en af de ting, der er underforstået, fordi de myndigheder, der skal træffe bestemmelser, i forvejen har betænkningen ved hånden.

På det radikale venstres vegne kan jeg tilsige en meget velvillig og hurtig behandling af lovforslaget.

Poul Dam: Det siges vistnok af adskillige etikere, at de mest fremragende handlinger er sådanne, hvor egoismen og altru-